

Απόστολος Πιερρής

Φιλόσοφος με... αιτία

ΛΕΖΑΝΤΑ

Ο γνωστός Πατρινός φιλόσοφος και διευθυντής του Ινστιτούτου Φιλοσοφικών Ερευνών

ΜΟΤΟ

Δεν είναι ζήτημα γραφείου ή κάποιας συγκεκριμένης επαγγελματικής συντεχνίας, η οποία ασχολείται με μυστηριώδεις εσωτερικούς κανόνες που δεν έχουν πια σχέση με πραγματικότητα

Ο διευθυντής του Ινστιτούτου Φιλοσοφικών Ερευνών της Πάτρας Απόστολος Α. Πιερρής ανανεώνει και αυτό το Δεκέμβριο το ραντεβού του με το κοινό της πόλης διοργανώνοντας το δέκατο έκτο κύκλο των Σεμιναρίων Ιστοριοφιλοσοφικού Λόγου.

Ο ίδιος απαντά σ' εκείνους που δεν καλοβλέπουν όσους ασχολούνται με τη φιλοσοφία ή θεωρούν ότι είναι βαρετοί και έξω από τα καθημερινά προβλήματα : «Η επιφυλακτική αυτή στάση απέναντι σε όποιον ασχολείται με αυτά τα πράγματα είναι δικαιολογημένη, ιδίως στη χώρα μας. Έχει βάση, γιατί συνήθως όποιος ασχολείται με τη φιλοσοφία, ασχολείται με θέματα που δεν φαίνεται να έχουν σχέση με την άμεση πραγματικότητα ή δεν έχουν ιδιαίτερη σημασία. Έχει αποστεωθεί το πράγμα, αφού γίνονται απλώς επαγγελματικά παιχνίδια. Κι από πάνω την ελλειψη ουσιας και πραγματισμου υποκαθιστά μια φλυαρη ρητορικότητα ενός ψευτικού ιδεαλισμου- παχεια λογια με λιγο βαρος. Από την άλλη, δεν είναι φιλοσοφία ό,τι περνάει για φιλοσοφία σήμερα. Ιδίως στη δική μας παράδοση αποτελεί λειτουργικό εργαλείο».

Αυτός ο τρόπος σκέψης βρίσκεται στη βάση όλων των πραγμάτων, «τι θα κάνεις στη ζωή σου, πώς θα αντιμετωπίσεις τα προσωπικά προβλήματα, πώς θα πορευτείς σαν κράτος, σαν έθνος, σα χώρα, σα λαός, σαν ομάδες», όλα εξαρτώνται από τον τρόπο σκέψης και πώς αντιμετωπίζεις την πραγματικότητα. Αυτή ήταν η φιλοσοφία στην αρχαία παράδοσή μας, αυτή θέλει να ξαναζωντανέψει σήμερα, γιατί στην ουσία της «υπάρχει ένα πανίσχυρο εργαλείο που βοηθά να καταλάβεις την πραγματικότητα και να σχεδιάζεις το μέλλον». Οι αρχαίοι Έλληνες όμως είχαν βρει απαντήσεις για όλα τα ζητήματα. Ο ίδιος απαντά: «Ο αρχαίος ελληνικός λόγος βρίσκεται στον πυρήνα της φιλοσοφικής αντιμετώπισης των πραγμάτων, είναι ένα κλειδί –διαχρονικής και καθολικής σημασίας– που ανοίγει πολλές πόρτες της πραγματικότητας για να την καταλάβουμε και να χαράξουμε πορεία αποτελεσματικά. Δεν είναι τυχαίο ότι η ανθρωπότητα στις κρίσιμες εποχές, τις εποχές των μεγάλων μεταβολών (εμπέδωση ισλαμισμού 7ο-8ο αιώνα μ.Χ., δημιουργία Δυτικής Ευρώπης το μεσαίωνα αναγέννηση, διαφωτισμός) επανέρχεται σ' αυτόν».

Δεν θεωρεί ότι οι φιλόσοφοι είναι μονο επιστήμονες γραφείου αλλά ότι μπορούν να συμβάλουν αποτελεσματικά στη διαμορφωση των εξελίξεων: «Ως εργαλείο η φιλοσοφία

παραμένει πανίσχυρη, γι' αυτό και πρέπει να ξαναπιάσουμε το μίτο που έχει κοπεί, να βγούμε από τον λαβυρινθο στον οποίο έχουμε αυτοκλεισθεί».

Με επίκεντρο την Πάτρα

Το Ινστιτούτο Φιλοσοφικών Ερευνών της Πάτρας έχει ήδη ξεπεράσει όρια πόλης, σύνορα Ελλάδας. Ξεχωρίζει με την οργάνωση διεθνών συνεδρίων, σημαντικών ερευνητικών προγραμμάτων, συνεργασιών με εταιρίες και πανεπιστήμια του εξωτερικού, όπως η Οξφόρδη (πάπυροι Οξυρρύγχου) ή προγράμματα μελέτης επιγραφών σε βράχους στη Σαντορίνη, με την πρώτη ελληνική γραφή.

«Αυτός ήταν και ο σκοπός ίδρυσής του. Γίνονται συμπόσια στην κορυφή του διεθνούς στερεώματος τόσο από την αποψη του κυρους όσων συμμετέχουν όσο και ως προς το επίπεδο των εργασιών που παρέχουν και δημοσιεύονται στα πρακτικά. Αναλαμβάνονται και εκτελούνται μεγάλα προγράμματα ερευνητικά από εμάς εξ ολοκλήρου ή σε συνεργασίες με ξένα πανεπιστήμια. Αλλά και δραστηριότητες που έχουν σκοπό να αναδείξουν ότι η φιλοσοφία δεν είναι ζήτημα κλειστων κυκλωματων ή κάποιας συγκεκριμένης επαγγελματικής συντεχνίας, η οποία ασχολείται με μυστηριώδεις εσωτερικούς κανόνες που δεν έχουν πια σχέση με πραγματικότητα», παρατηρεί ο κ. Πιερρής.

Στο επίκεντρο του συγκεκριμένου νεου κύκλου σεμιναρίων που οργανώνει βρίσκεται το κλασικό θαύμα στην Αθήνα του Χρυσού αιώνα, ως καθολικό διαχρονικό σημείο αναφοράς. Ο ίδιος αναφέρει: «Επέλεξα το θέμα γιατί παρουσιάζει ένα εντυπωσιακό γεγονός, ένα θαύμα. Σκοπός μου είναι να δείξω σε τι συνίσταται και πώς έγινε, να παρουσιάσω μια ανατομία του και όχι ένα ακόμη παραδειγμα της συνηθισμενης ανουσιας ρητορικης ή μουσειακής αντιμετώπισης της αρχαιότητας. Τα ιστορικά θαύματα δεν γίνονται από μονα τους ούτε κατά τυχρή».

Συμπληρώνει: «Έχουμε τότε μια έκρηξη που φθάνει στην κορυφή της ανθρώπινης πολιτιστικής δημιουργίας, την εκτίναξη μια πόλης στην κορυφή ενός ηγεμονικού συστήματος, ριζοσπαστικές πολιτικές και οικονομικές απελευθερώσεις, την ήττα σε ένα διπολικό αγώνα, ένα “μάθημα εσαεί” κατά τον Θουκυδίδη». Συμπεράσματα για σήμερα που το παγκόσμιο σύστημα αλλάζει με γοργούς ρυθμούς, ζούμε σε μια δυναμική εποχή την οποία «είτε καταλαβαίνει κανείς και βρίσκεται στην αιχμή του κύματος είτε δεν καταλαβαίνει και βουλιάζει». Στη νεοελληνική πραγματικότητα όμως έχουμε ένα εξ αντιθέτου θαύμα: «Αντιπροσωπεύουμε ένα θαύμα κατάρπτωσης και η καλύτερη συγκριτική μελέτη είναι να τα αντιπαραθέσεις»...

Επιστημονικά «τσιφλίκια» και ο πάπυρος του Δερβενίου

Για τον Πατρινό επιστήμονα η ιστορία με τον πάπυρο του Δερβενίου συγκεφαλαιώνει τη σύγχρονη μας π αθογένεια, βγάζοντας στην επιφάνεια «κραυγαλέα» την ανεπάρκεια και δυσλειτουργία των συστημάτων στην χώρα μας, και ειδικότερα του παταγωδώς αποτυχημένου ακαδημαϊκού συστήματος. Εκεί συνίσταται το επιστημονικό και εθνικό σκάνδαλο (υπάρχουν και πολλά άλλα) καθώς επί 45 χρόνια οι υπεύθυνοι που είχαν αναλάβει ένα θησαυρό δεν έκαναν τίποτε για την αποτελεσματική μελέτη του, την επιστημονική δημοσίευσή του, και την συνολική αξιοποίηση του. Υπάρχουν εφημερίδες που έφτασαν στο σημείο να μη δημοσιεύσουν απαντήσεις του ή αρνήθηκαν με υπεκφυγές...

Όπως ο ίδιος παρατηρεί : «Στη χώρα μας αν κάνεις σοβαρή δουλειά αντιμετωπίζεις

προβλήματα που προέρχονται από την παθογένεια των ελληνικών συστημάτων, τα οποία δυσλειτουργούν πια χρόνια και αναπαραγονται λόγω των εμπεδομενων συμφεροντων της μετριοτητας και της διαφθορας που εχουν δημιουργησει, ενώ χρειάζονται ριζική αναδόμηση. Όποιος κάνει καλά τη δουλειά του έχει προβλήματα, γιατί το σύστημα δεν είναι φτιαγμένο για να κάνει κανείς καλά τη δουλειά του. Τόσο ωμά! Τα πράγματα είναι σε τέτοιο σημείο που, αν δεν πιάσουμε τις εξελίξεις, δεν δούμε την αποδόμηση της κοινωνίας και αν δεν μπορέσουμε να μετατρέψουμε την καταστροφή που επίκειται σε “δημιουργική καταστροφή”, έχουμε πλέον πρόβλημα επιβίωσης».

Έτσι παραδέχεται ότι δημιουργούνται κάστες που δεν φοβάται να ονομάσει ως «τσιφλίκια που νομίζουν πως ακόμη σήμερα στον 21 αιώνα μπορούν με νέο-φεουδαρχικό τρόπο να μοιράζουν τα πράγματα κρατώντας ή δίνοντας ό,τι θέλουν, χωρίς κριτήρια αξιοκρατίας ή του ποιος κάνει καλά τη δουλειά του- χωρίς το πνευμα και τις αξίες της αρχαιοελληνικής αριστείας και ανταγωνισμού, όπου αυτοματα την δουλεια την κανει ο ικανωτερος προς μεγιστο οφελος ολης της κοινωνιας».